YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (neljäs jaosto)

12 päivänä maaliskuuta 2007 *

Asiassa T-417/04,

Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia, edustajinaan asianajajat E. Bevilacqua ja F. Capelli,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään L. Visaggio ja E. Righini,

vastaajana,

jota tukee

Unkarin tasavalta, asiamiehenään P. Gottfried,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

jolla kantaja vaatii kumottavaksi neuvoston asetuksen (EY) N:o 1493/1999 soveltamista koskevista eräistä yksityiskohtaisista säännöistä tiettyjen viinituotteiden kuvauksen, nimityksen, tarjontamuodon ja suojauksen osalta annetun asetuksen (EY) N:o 753/2002 muuttamisesta 9.8.2004 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1429/2004 (EUVL L 263, s. 11) liitteessä I olevan 103 kohdan selittävässä huomautuksessa mainittua säännöstä, jolla oikeus käyttää nimeä "Tocai friulano" rajoitetaan olemaan voimassa 31.3.2007 asti,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja H. Legal sekä tuomarit V. Vadapalas ja N. Wahl,

kirjaaja: E. Coulon,

on antanut seuraavan

määräyksen

Asiaa koskevat oikeussäännöt

1 Viinin yhteisestä markkinajärjestelystä 17.5.1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1493/1999 (EYVL L 179, s. 1; jäljempänä perusasetus), jota sovelletaan 1.8.2000 lähtien, 19 artiklassa säädetään, että "jäsenvaltioiden on luokiteltava viininvalmistuksessa käytettävät viiniköynnöslajikkeet" ja että niiden "on luokittelussaan

ilmoitettava kunkin niiden [määritellyillä alueilla tuotetun laatuviinin] valmistukseen sopivat viiniköynnöslajikkeet".

2 Perusasetuksen 47–53 artiklassa ja sen liitteissä VII ja VIII tuodaan esille yhteisön säännöstö, jota sovelletaan tiettyjen viinituotteiden kuvaukseen, nimitykseen, tarjontamuotoon ja suojaan.

3 Perusasetuksen 47 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Tässä luvussa ja liitteissä VII ja VIII annetaan säännöt, jotka koskevat tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvien tiettyjen tuotteiden kuvausta, nimitystä ja tarjontamuotoa sekä tiettyjen merkintöjen suojaa – –"

4 Perusasetuksen 50 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet, jotta asianomaiset osapuolet voivat ehkäistä teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista tehdyn sopimuksen 23 ja 24 artiklassa määrättyjen ehtojen mukaisesti 1 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin tuotteisiin liitetyn maantieteellisen merkinnän käytön yhteisössä tuotteissa, jotka eivät ole peräisin kyseisen maantieteellisen merkinnän osoittamasta paikasta, vaikka tavaroiden oikea alkuperä ilmoitetaan tai maantieteellinen merkintä osoitetaan käännöksessä tai siihen on liitetty sellaiset merkinnät kuin 'laji', 'tyyppi', 'tyylinen', 'jäljitelmä' tai muu vastaava merkintä.

2. Tässä artiklassa tarkoitetaan 'maantieteellisillä merkinnöillä' merkintöjä, joilla tunnusmerkitään Maailman kauppajärjestöön kuuluvan kolmannen maan alueelta tai tähän alueeseen kuuluvalta alueelta peräisin oleva tuote silloin, kun tuotteen tietty laatu, maine tai muu erityispiirre voidaan yhdistää olennaisesti kyseiseen maantieteelliseen alkuperään.

– –"

5 Perusasetuksen 52 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jos jäsenvaltio käyttää määritellyn alueen nimeä [määritellyillä alueilla tuotetun laatuviinin] tai [määritellyillä alueilla tuotettavaksi laatuviiniksi] jalostettavan viinin kuvauksessa, nimeä ei saa käyttää sellaisten viinialan tuotteiden kuvaukseen, joita ei ole tuotettu kyseisellä alueella, eikä sellaisten tuotteiden kuvaukseen, joita ei kuvata kyseisellä nimellä asiaa koskevien yhteisön tai kansallisten säännösten mukaisesti – –

Jäsenvaltiot voivat tietyissä tuotanto-olosuhteissa, jotka niiden on määritettävä, sallia, että määritellyn alueen nimeen liitetään valmistustapaan tai tuotetyyppiin viittaavia yksityiskohtia tai viiniköynnöslajikkeen nimi tai sen synonyymi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta [määritellyillä alueilla tuotettujen laatuviinien] erityistyyppejä koskevien yhteisön säännösten soveltamista – –"

6 Perusasetuksen liitteessä VII olevan B kohdan 1 alakohdassa täsmennetään vapaaehtoiset merkinnät, jotka voidaan mainita viinien päällysmerkinnöissä. Siinä säädetään seuraavaa:

"Yhteisössä valmistettujen tuotteiden päällysmerkintöjä voidaan täydentää seuraavilla merkinnöillä erikseen määritettävissä olosuhteissa:

– –

b) maantieteellisellä merkinnällä varustetuissa pöytäviineissä sekä [määritellyillä alueilla tuotetuissa laatuviineissä]:

– –

– yhden tai useamman viiniköynnöslajikkeen nimi – –"

7 Perusasetuksen liitteessä VII olevan G kohdan 3 alakohdassa todetaan seuraavaa:

"Jokaisen jäsenvaltion on vastattava tämän asetuksen mukaisesti kaupan pidettävien [määritellyillä alueilla tuotettujen laatuviinien] ja maantieteellisellä merkinnällä varustettujen pöytäviinien valvonnasta ja suojauksesta."

8 Perusasetus on pantu täytäntöön asetuksen (EY) N:o 1493/1999 soveltamista koskevista eräistä yksityiskohtaisista säännöistä tiettyjen viinituotteiden kuvauksen, nimityksen, tarjontamuodon ja suojauksen osalta 29.4.2002 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 753/2002 (EYVL L 118, s. 1). Asetusta N:o 753/2002 sovelletaan 1.8.2003 lähtien.

9 Asetuksen N:o 753/2002 19 artiklassa, jonka otsikkona on "Viiniköynnöslajiketta koskevat tiedot", säädetään seuraavaa:

"1. Maantieteellisellä merkinnällä varustetun pöytäviinin tai [määritellyillä alueilla tuotettujen laatuviinien] päällysmerkinnöissä voi olla kyseisten viinien valmistuksessa käytettyjen viiniköynnöslajikkeiden nimet tai synonyymit, jos:

– –

c) lajikkeen nimi tai synonyymi ei sisällä maantieteellistä merkintää, jota käytetään kuvaamaan [määritellyillä alueilla tuotettua laatuviiniä], pöytäviiniä tai tuontiviiniä, joka esiintyy kolmansien maiden ja yhteisön välillä tehdyissä sopimuksissa olevissa luetteloissa, ja esiintyy päällysmerkinnässä ilman muuta maantieteellistä merkintää silloin kun tällainen on lajikkeen nimen tai synonyymin kanssa;

– –

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdan c alakohdassa säädetään:

a) viiniköynnöslajikkeen nimi tai synonyymi, jossa on maantieteellinen merkintä, voi esiintyä kyseisellä maantieteellisellä merkinnällä kuvatun viinin päällysmerkinnöissä;

b) liitteessä II olevia lajikkeiden nimiä ja niiden synonyymejä voidaan käyttää tämän asetuksen voimaantullessa voimassa olevien kansallisten ja yhteisön edellytysten mukaisesti – –"

10 Asetuksen N:o 753/2002 liitteessä II, jonka otsikkona on "Sellaisten viiniköynnöslajikkeiden ja niiden synonyymien nimet, joissa on maantieteellinen merkintä ja jotka voivat esiintyä viinien päällysmerkinnöissä 19 artiklan 2 kohdan mukaisesti", tarkoitetaan muun muassa Italian osalta mainintaa "Tocai friulano, Tocai italico". Tämä mainintaa koskevan alaviitteen mukaan "nimeä 'Tocai friulano' ja sen synonyymiä 'Tocai italico' saa käyttää siirtymäkauden ajan 31 päivään maaliskuuta 2007".

11 Sen johdosta, että kymmenen uutta valtiota, joihin kuului myös Unkarin tasavalta, liittyi Euroopan unioniin 1.5.2004, asetusta N:o 753/2002 muutettiin asetuksen N:o 753/2002 muuttamisesta 9.8.2004 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1429/2004 (EUVL L 263, s. 11; jäljempänä riidanalainen asetus). Riidanalaista asetusta sovelletaan 1.5.2004 lähtien.

12 Edellä mainittuun asetuksen N:o 753/2002 19 artiklaan ei tehty muutoksia. Edellä mainittua kyseisen asetuksen liitettä II ei myöskään muutettu mainintaa "Tocai friulano, Tocai italico" koskevilta osin.

13 Kyseisestä liitteestä, sellaisena kuin se on muutettuna riidanalaisen asetuksen liitteen I mukaisesti, nimittäin ilmenee, että nimitys "Tocai friulano" 103 kohdassa ja nimitys "Tocai italico" 104 kohdassa mainitaan Italian osalta siellä kuvattavina viiniköynnöslajikkeina tai niiden synonyymeina. "Tocai friulanon" osalta huomautuksessa todetaan, että "nimeä 'Tocai friulano' voi käyttää yksinomaan Veneton ja Friulin alueilta peräisin olevissa [määritellyillä alueilla tuotetuissa laatuviineissä] siirtymäkauden ajan 31 päivään maaliskuuta 2007". "Tocai italicon" osalta huomautuksessa todetaan samoin, että "synonyymiä 'Tocai italico' voi käyttää yksinomaan Veneton ja Friulin alueilta peräisin olevissa [määritellyillä alueilla tuotetuissa laatuviineissä] siirtymäkauden ajan 31 päivään maaliskuuta 2007".

14 Samaan siirtymätoimenpiteeseen liittyvä vastaava maininta esitetään Ranskan osalta liitteessä I olevassa 105 kohdassa lajikkeen nimelle tokay pinot gris, jonka osalta huomautuksessa säädetään niin ikään, että "synonyymiä 'Tokay Pinot gris' voi käyttää yksinomaan Bas-Rhinin ja Haut-Rhinin departementeista peräisin olevissa [määritellyillä alueilla tuotetuissa laatuviineissä] siirtymäkauden ajan 31 päivään maaliskuuta 2007".

15 Riidanalaisen asetuksen liitteestä I kokonaisuudessaan seuraa, että sellaisesta säännöksestä, jossa kielletään tiettyjen lajikenimien tai niiden synonyymien käyttö 31.3.2007 jälkeen, säädetään ainoastaan edellä mainittujen kolmen nimen osalta.

Asian käsittelyn vaiheet ja asianosaisten vaatimukset

16 Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia nosti nyt esillä olevan kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 15.10.2004 jätetyllä kannekirjelmällä.

17 Komissio esitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 27.1.2005 jättämässään erillisessä asiakirjassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan 1 kohdan nojalla oikeudenkäyntiväitteen.

18 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen neljännen jaoston puheenjohtaja hyväksyi 21.2.2005 antamallaan määräyksellä Unkarin tasavallan väliintulijaksi tukemaan komission vaatimuksia.

19 Kantaja jätti komission 30.3.2005 esittämää oikeudenkäyntiväitettä koskevat huomautuksensa.

20 Unkarin tasavalta toimitti väliintulokirjelmänsä 13.4.2005.

21 Komissio jätti 24.6.2005 ja kantaja 29.6.2005 Unkarin tasavallan väliintulokirjelmää koskevat huomautuksensa.

22 Kannekirjelmässään Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

– ottaa kanteen tutkittavaksi

– kumoaa riidanalaisen asetuksen liitteessä I olevan 103 kohdan selittävässä huomautuksessa olevan säännöksen, jolla oikeus käyttää nimeä "Tocai friulano" rajoitetaan olemaan voimassa 31.3.2007 asti

– velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

23 Komissio vaatii oikeudenkäyntiväitteessään, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

– jättää kanteen tutkimatta

– velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

24 Unkarin tasavalta vaatii väliintulokirjelmässään, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

– jättää kanteen tutkimatta

– velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

25 Työjärjestyksen 114 artiklan 1 kohdan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi, jos joku osapuolista sitä hakemuksella pyytää, ratkaista oikeudenkäyntiväitteen käsittelemättä itse pääasiaa. Saman artiklan 3 kohdan mukaan hakemuksen jatkokäsittely on suullinen, jollei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toisin päätä. Nyt esillä olevassa asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo saaneensa asiakirjoista riittävän selvityksen, minkä vuoksi suullista käsittelyä ei ole tarpeen järjestää.

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

26 Komissio väittää, että riidanalainen asetus ei koske Regione autonoma Friuli-Venezia Giuliaa erikseen EY 230 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitetulla tavalla.

27 Se väittää, että kyseinen asetus ja erityisesti liitteessä I oleva 103 kohta sisältää sellaisia yleisiä ja abstrakteja sääntöjä, jotka koskevat kaikkia viinin tuotanto- ja markkinointialalla toimintaansa harjoittavia taloudellisia toimijoita, toisin sanoen henkilöitä, joita riidanalainen säännös koskee yleisesti ja abstraktisti, ja että säännös on siten luonteeltaan yleinen säädös.

28 Komissio esittää, että vaikka kantajan osoitettaisiin itse olevan "Tocai friulano" -viinin tuottaja, tämä ei riitä siihen, että riidanalaisen asetuksen voitaisiin katsoa koskevan kantajaa erikseen. Se, että säädöksellä voi olla erilaisia konkreettisia vaikutuksia niille eri oikeussubjekteille, joihin sitä sovelletaan, ei nimittäin ole

omiaan erottamaan näitä kaikista muista toimijoista, joita asia koskee, silloin, kun säädöstä sovelletaan objektiivisesti määritellyn tilanteen perusteella.

29 Komissio väittää, että vaikka kantaja vetoaa siihen yhteismerkin tehtävään, jonka nimitys "Tocai friulano", täyttää, se ei voi väittää olevansa tämän väitetyn merkin oikeudellinen haltija. Asiassa C-309/89, Codorníu vastaan neuvosto, 18.5.1994 annetulla tuomiolla (Kok. 1994, s. I-1853, Kok. Ep. XV, s. I-177) ei ole merkitystä tämän oikeudenkäyntiasian kannalta. Komissio väittää lisäksi, että nimi "Tocai friulano" ei ole maantieteellinen merkintä vaan ainoastaan viiniköynnöslajikkeen nimi, eikä se kuulu teollista ja kaupallista omaisuutta koskevien oikeuksien piiriin toisin kuin alkuperänimitykset. Teollisoikeuksia koskevaa 20.3.1883 tehtyä Pariisin konventiota sen enempää kuin Maailman kauppajärjestössä tehtyä sopimusta teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista (jäljempänä TRIPS-sopimus) (EYVL 1994, L 336, s. 214) ei voida komission mukaan soveltaa nyt käsiteltävänä olevassa asiassa.

30 Vastaaja väittää, että riidanalaisessa asetuksessa ei ole kyse puuttumisesta kantajan alueellisen toimivallan vapaaseen harjoittamiseen erityisesti maanviljelyn alalla, sillä toimivalta viinien alkuperänimityksiä koskevissa asioissa kuuluu Italiassa valtiolle eikä alueille, mistä on osoituksena se, että asian kannalta merkityksellisestä kansallisesta lainsäädännöstä, johon on otettu nimen "Tocai friulano" käyttöä koskeva ajallinen rajoitus, on säädetty valtion tasoisella säädöksellä. Lisäksi se väittää, että jäsenvaltioiden toimia maatalouden yhteisen markkinajärjestelyn alalla on rajoitettu yhteisön lainsäädännöllä ja että vaikka kantaja voisikin kansallisen oikeuden mukaan säännellä kyseisen viinirypälelajikkeen nimen käyttöä, sen toimivallan käyttö edellyttää yhteisön oikeuden noudattamista. Lisäksi se, että yhteisön säädöksen soveltaminen voi vaikuttaa alueelliselle julkisyhteisölle kuuluvan alueen sosio-ekonomisiin olosuhteisiin, ei riitä siihen, että kyseisen säädöksen voitaisiin katsoa koskevan tätä aluetta erikseen.

31 Komissio väittää lopuksi, että tehokas oikeussuoja taataan, kun kyseisen asetuksen lainmukaisuus voidaan välillisesti riitauttaa puuttumalla siihen liittyviin kansallisiin säädöksiin, koska riitauttaminen voi johtaa siihen, että kansallinen tuomioistuin esittää yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksen, kuten on jo tehty nimityksen "Tocai friulano" tapauksessa.

32 Unkarin tasavalta, joka tukee komission oikeudenkäyntiväitteessä esittämiä väitteitä, korostaa lisäksi, että riidanalaisen asetuksen säännös, jonka kumoamista nyt vaaditaan, mainittiin samanlaisena jo asetuksessa N:o 753/2002, jota koskeva määräaika kumoamiskanteen nostamiselle on päättynyt.

33 Lisäksi Unkarin tasavallan mukaan kantajan välitöntä intressiä riidanalaisen asetuksen kumoamiseen ei ole osoitettu, koska kyseisessä asetuksessa oikeus kunkin viinirypälelajikkeen nimen käyttöön tunnustetaan jäsenvaltioille eikä niiden alueellisille alaosastoille. Riidanalaisella säännöksellä ei siten luoda oikeuksia eikä velvollisuuksia Italian eri alueille.

34 Se, ettei riidanalainen asetus koske kantajaa erikseen, on osoitettavissa myös sillä, että kantaja ei ole ainoa henkilö, jota riidanalainen ajallinen rajoitus koskee, koska tällaista toimenpidettä sovelletaan myös ranskalaisiin viininviljelijöihin siltä osin kuin kyse on viinirypälelajikkeesta tokay pinot gris.

35 Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia väittää, että sen kanne on otettava tutkittavaksi.

36 Se väittää, että riidanalainen säännös koskee sitä suoraan, koska kyseinen säännös on välittömästi sovellettava, eikä siinä anneta minkäänlaista harkintavaltaa viranomaisille, joiden tehtävänä on toteuttaa tarpeelliset toimenpiteet säännöksen soveltami-

seksi, ja että säännöksessä tarkoitetaan nimenomaisesti nimitystä "Tocai friulano", jonka käyttöä siinä rajoitetaan ajallisesti. Kantajalla on kyseisen viinirypälelajikkeen tuottajana välitön intressi kyseisen nimityksen säilyttämiseen, ja koska viiniä, jota kyseinen nimitys koskee, tuotetaan viinirypäleistä, jotka kaikki on kerätty sen alueelta, ja koska se edustaa merkittävää osaa alueen viinintuotannosta.

37 Kantaja väittää, että riidanalainen säännös koskee sitä erikseen kokeellisen viinitilan omistajana ja rypälelajikkeen "Tocai friulano" tuottajana, kun se jatkaa tämän lajikkeen parantamista, ja että asian Codorníu vastaan neuvosto taustalla olevia seikkoja voidaan soveltaa nyt käsiteltävänä olevaan asiaan. Se väittää, että jäsenvaltioilla on perusasetuksen perusteella oikeus täydentää tiettyä maantieteellistä merkintää liittämällä siihen viiniköynnöslajikkeen nimi, mikä on toteutettu Italiassa nimityksen "Tocai friulano" osalta, ja että näin ollen viiniköynnöslajikkeen nimi on sen maantieteellisen merkinnän olennainen elementti, joka mahdollistaa viinin kuvaamisen. Lisäksi viiniköynnöslajikkeen nimessä on kyse omaisuushyödykkeestä, jonka erityinen taloudellinen ja kaupallinen arvo tunnustetaan kansainvälisessä oikeudessa, erityisesti TRIPS-sopimuksessa.

38 Riidanalainen säännös vahingoittaa kantajana olevan alueen "Tocai friulano" -viinin tuottajien niitä taloudellisia intressejä, joiden suojaaminen on kantajan lakisääteinen tehtävä. Lisäksi tämä vahinko heijastuu ainoastaan Regione autonoma Friuli-Venezia Giuliaan, jossa rypälelajiketta viljellään poikkeuksena muista alueista. Kantajalla on siten erityinen intressi säilyttää kyseinen nimitys, jossa on sekä taloudellisesta että sosiaalisesta näkökulmasta katsottuna kyse sen alueeseen kuuluvasta omaisuudesta.

39 Kantaja väittää myös, että riidanalainen säännös koskee sitä erikseen itsenäisenä laitoksena, jolla on yksinomainen lainsäädäntövalta maataloutta koskevissa asioissa, mikä perustuu Italian perustuslakiin, jossa sille myönnetään sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa oikeus muuttaa kansallista lainsäädäntöä silloin, kun se pitää tätä asianmukaisena. Se väittää, että alueille, joilla on vuodesta 1963 lähtien ollut neuvoa-

antava toimivalta viinien merkitsemisessä kansalliseen rypälelajikerekisteriin, on myönnetty viiniköynnöslajikkeiden luokittelua koskevista yleisistä säännöistä 24.7.1989 annetun asetuksen (EY) N:o 2389/89 (EYVL L 232, s. 1) perusteella toimivalta niiden alueella viljeltyjen viinirypälelajikkeiden kuvaamiseen.

40 Kantaja väittää lisäksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi asiassa T-288/97, Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia vastaan komissio, 15.6.1999 antamassaan tuomiossa (Kok. 1999, s. II-1871, 31 ja 41 kohta), että riittävä oikeussuoja on annettava erityisesti sellaiselle julkiselle yksikölle, jolla on vaadittava oikeushenkilön asema ja jota yhteisön säädös koskee erikseen ja suoraan, silloin, kun kyseisellä toimella yksikköä estetään käyttämästä haluamallaan tavalla sille kuuluvaa toimivaltaa.

41 Lisäksi kantaja väittää, että huomioon on otettava ehdotus sopimukseksi Euroopan perustuslaista, jossa määrätään EY 230 artiklan neljännen kohdan muuttamisesta, koska kyseisen määräyksen uudessa versiossa ei enää edellytetä kantajien niitä suoraan koskevia yhteisön toimia vastaan nostamien kanteiden tutkittavaksi ottamiselle, että toimet koskevat niitä myös erikseen.

42 Unkarin tasavallan esittämän määräajan ylittymistä koskevan väitteen osalta kantaja huomauttaa, että vastaaja ei omasta puolestaan tältä osin ole esittänyt minkäänlaista oikeudenkäyntiväitettä. Kantaja väittää, että asetuksessa N:o 753/2002 mainittu nimen "Tocai friulano" käytön ajallinen rajoittaminen perustui yhteisön ja Unkarin tasavallan välillä tehtyyn viinejä koskevaan sopimukseen, jonka pätevyyden se oli riitauttanut ennakkoratkaisupyynnössä, joka johti yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-347/03, Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia ja ERSA, 12.5.2005 antamaan tuomioon (Kok. 2005, s. I-3785). Näin ollen ei olisi ollut mielekästä riitauttaa edellä mainittua asetusta, koska se perustui kansainväliseen sopimukseen. Tilanne muuttui kuitenkin ratkaisevasti, kun väliintulijana oleva asianosainen liittyi Euroopan

unioniin, koska liittymissopimuksella kumottiin aikaisemmat sopimukset, ja koska mainittuun sopimukseen ei sisältynyt nimenomaista poikkeusta, voidaan soveltaa ainoastaan yhteisön oikeutta.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

43 EY 230 artiklan neljännen kohdan mukaan "luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi – – nostaa kanteen – – päätöksestä, joka siitä huolimatta, että se on annettu asetuksena – – koskee ensin mainittua henkilöä suoraan ja erikseen".

Riidanalaisen säännöksen luonne

44 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan asetuksen ja päätöksen välisenä erotteluperusteena on se, onko kyseessä yleisesti sovellettava toimi (yhdistetyt asiat 16/62 ja 17/62, Confédération nationale des producteurs de fruits et légumes ym. v. neuvosto, tuomio 14.12.1962, Kok. 1962, s. 901, 918, Kok. Ep. I, s. 145 ja asia T-139/01, Comafrica ja Dole Fresh Fruit Europe v. komissio, tuomio 3.2.2005, Kok. 2005, s. II-409, 87 kohta). Toimi on yleisesti sovellettava, jos sitä sovelletaan objektiivisesti määritellyissä tilanteissa ja jos sen oikeusvaikutukset kohdistuvat abstraktisti määriteltyihin henkilöryhmiin (em. asia Comafrica ja Dole Fresh Fruit Europe v. komissio, tuomion 87 kohta; ks. myös vastaavasti asia C-244/88, Usines coopératives de déshydratation du Vexin ym. v. komissio, tuomio 21.11.1989, Kok. 1989, s. 3811, 13 kohta).

45 Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa asetuksen riidanalaisessa säännöksessä, jonka kumoamista kantaja vaatii, eli mainitun asetuksen liitteessä I olevassa 103 kohdassa tarkoitetun nimen "Tocai friulano" käyttöä koskevan ajallisen rajoituksen sisältä-

vässä selittävässä huomautuksessa säädetään, että" nimeä 'Tocai friulano' voi käyttää yksinomaan Veneton ja Friulin alueilta peräisin olevissa [määritellyillä alueilla tuotetuissa laatuviineissä] siirtymäkauden ajan 31 päivään maaliskuuta 2007". Kyseinen säännös mainitaan liitteessä, jonka otsikkona on "Sellaisten viiniköynnöslajikkeiden ja niiden synonyymien nimet, joissa on maantieteellinen merkintä ja jotka voivat esiintyä viinien päällysmerkinnöissä [asetuksen N:o 753/2002] 19 artiklan 2 kohdan mukaan". Kyseinen liite käsittää kaksi saraketta, joista ensimmäisessä mainitaan lajikkeen tai sen synonyymin nimi ja toisessa kunkin ensimmäisessä sarakkeessa mainitun nimityksen osalta maa tai maat, jotka voivat sitä käyttää. Liitteessä mainitaan 122 viiniköynnöslajikkeen ja niiden synonyymien nimeä, ja kolmessa tapauksessa siihen sisältyy selittävä huomautus, jossa säädetään kyseisen nimityksen käyttöä koskevan oikeuden rajoituksesta. Liitteestä käy ilmi, että nimen "Tocai friulano" käyttöä koskeva ajallinen rajoitus koskee myös sen 104 kohdassa tarkoitettua synonyymiä "Tocai italico" ja että 105 kohdassa säädetään samanlaisesta ajallisesta rajoituksesta Ranskaa koskevalle nimelle "tokay pinot gris". Kolmea edellä mainittua nimeä lukuun ottamatta muihin 119 nimeen tai niiden synonyymeihin ei kohdistu tällaista niiden käyttöä koskevan oikeuden rajoitusta.

46 Riidanalainen säännös liittyy siten yleiseen lainsäädäntöön, jonka tavoitteena on tiettyjen viinituotteiden suojaamiseksi koko Euroopan yhteisössä täsmentää sellaisten viiniköynnöslajikkeiden nimien tai niiden synonyymien käyttöä koskevat säännöt, joissa on maantieteellinen merkintä. Kyseinen lainsäädäntö koskee objektiivisesti määriteltyjä tilanteita. Nämä tilanteet käsittävät 122 tapausta, joissa viiniköynnöslajikkeiden nimet tai niiden synonyymit voivat poikkeuksellisesti esiintyä viinien päällysmerkinnöissä. Asetuksen N:o 753/2002 19 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla mainitun asetuksen liitteessä II, sellaisena kuin se on muutettuna riidanalaisen asetuksen liitteellä I, säädetään kolmesta nimen käytölle asetetusta ajallisesta rajoituksesta, joihin kuuluu kantajan kumottavaksi vaatima säännös.

47 Kyseistä säännöstä sovelletaan kaikkiin viljelijöihin, tuottajiin ja myyjiin – todellisiin ja mahdollisiin – joita siinä tarkoitetun ilmaisun käyttö koskee. Se kuuluu riidanalaisella asetuksella vahvistettuihin viinituotteiden kuvausta, nimitystä, tarjontamuotoa ja suojausta koskeviin yleisiin säännöksiin tämän asetuksen soveltuessa Euroopan yhteisön kaikkiin toimijoihin ja julkisyhteisöihin.

48 Yhteisön lainsäädännössä säädetään siten objektiivisesti määritellyissä tilanteissa tiettyjen viiniköynnöslajikkeiden nimien tai niiden synonyymien käytön ajallisesta rajoittamisesta, ja kyseistä säännöstä, jolla on oikeusvaikutuksia yleisellä ja abstraktilla tavalla määritellyille henkilöryhmille, sovelletaan nyt käsiteltävänä olevassa asiassa kolmessa tapauksessa (ks. vastaavasti asia C-41/99 P, Sadam Zuccherifici ym. v. neuvosto, tuomio 31.5.2001, Kok. 2001, s. I-4239, 25 kohta).

49 Yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut, että tekstiin sisältyvät väliaikaiset (asia 6/68, Zuckerfabrik Watenstedt v. neuvosto, tuomio 11.7.1968, Kok. 1968, s. 595, 605, Kok. Ep. I, s. 349 ja asia 64/69, Compagnie française commerciale et financière v. komissio, tuomio 16.4.1970, Kok. 1970, s. 221, 12–15 kohta) tai alueelliset (yhdistetyt asiat 103/78–109/78, Société des usines de Beauport ym. v. neuvosto, tuomio 18.1.1979, Kok. 1979, s. 17, 15–19 kohta) rajoitukset tai poikkeukset ovat erottamaton osa sitä säännöstöä, johon ne kuuluvat, ja niillä on harkintavallan väärinkäyttötapauksia lukuun ottamatta sama yleinen luonne kuin mainitulla säännöstöllä (asia C-298/89, Gibraltar v. neuvosto, tuomio 29.6.1993, Kok. 1993, s. I-3605, Kok. Ep. XIV, s. I-277, 18 kohta).

50 Riidanalaisen säännöksen yleistä luonnetta vahvistaa myös se, että toimenpiteestä, jolla kohdistetaan samanlaisia oikeudellisia vaikutuksia nimen "Tocai friulano" käytölle asetettuun ajalliseen rajoitukseen, säädetään toisen viiniköynnöslajikkeen nimen, "tokay pinot gris", osalta tämän rajoituksen koskiessa samalla tavalla objektiivisesti Ranskan Elsassin aluetta (ks. vastaavasti asia C-142/00 P, komissio v. Nederlandse Antillen, tuomio 10.4.2003, Kok. 2003, s. I-3483, 60–63 kohta).

51 Riidanalainen asetus on siten yleisesti sovellettava toimi EY 249 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetulla tavalla ja siten lainsäädäntötoimi.

Sen tarkastelu, koskeeko toimi erikseen kantajaa

52 Oikeuskäytännön mukaan ei ole mahdotonta, että vaikka säännös on luonteeltaan ja ulottuvuudeltaan lainsäädäntötoimi siten, että sitä sovelletaan yleisesti niihin taloudellisiin toimijoihin, joita asia koskee, se voi koskea tiettyjä niistä erikseen. Näin on silloin, kun kyseessä oleva toimi koskee luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä niille tunnusomaisten erityispiirteiden tai sellaisen tosiasiallisen tilanteen takia, jonka perusteella nämä erottuvat kaikista muista ja ne voidaan yksilöidä samalla tavalla kuin se, jolle päätös on osoitettu (ks. vastaavasti em. asia Codorniu v. neuvosto, tuomion 19 ja 20 kohta ja asia C-50/00 P, Unión de Pequeños Agricultores v. neuvosto, tuomio 25.7.2002, Kok. 2002, s. I-6677, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

53 Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia vetoaa ensinnäkin asemaansa viinirypälelajiketta "Tocai friulano" tuottavan kokeellisen viinitilan omistajana ja asiassa Codorníu vastaan neuvosto annetun tuomion merkityksellisyyteen, kun otetaan huomioon kyseessä olevan viiniköynnöslajikkeen taloudellinen ja kaupallinen arvo ja se, että tällä lajikkeella on kansainvälisessä oikeudessa ja erityisesti TRIPS-sopimuksessa tunnustettu "yhteismerkin" tehtävä.

54 Kantajan vetoaman tuottajan aseman perusteella ei voida katsoa, että kantaja voitaisiin yksilöidä samalla tavalla kuin se, jolle päätös on osoitettu. Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä seuraa, että toimen yleiseen sovellettavuuteen ja siten sen normatiivisuuteen ei vaikuta se, että on mahdollista jollakin tarkkuudella määritellä niiden oikeussubjektien lukumäärä, joihin toimea sovelletaan tiettynä ajankohtana, jos toimea sovelletaan sen tarkoituksen mukaisesti siinä objektiivisesti määritellyn oikeudellisen tilanteen tai tosiseikaston perusteella (ks. em. asia Codorníu v. neuvosto, tuomion 18 kohta ja em. asia Sadam Zuccherifici ym. v. neuvosto, tuomion 29 kohta).

55 On aiheellista todeta, että kieltoa käyttää nimeä "Tocai friulano" 31.3.2007 jälkeen sovelletaan yleisesti ja määräämättömän ajan kaikkiin asianomaisiin taloudellisiin toimijoihin eli kyseisen viiniköynnöslajikkeen viljelijöihin, tuottajiin ja kyseisen viinin tukkukauppiaisiin.

56 Edelleen se, että asetus vaikuttaa yksityishenkilön oikeudelliseen tilanteeseen, ei riitä erottamaan häntä muista (asia T-231/02, Gonnelli ja AIFO v. komissio, määräys 2.4.2004, Kok. 2004, s. II-1051, 38 kohta).

57 Vaikka lisäksi riidanalaisen asetuksen liitteessä I oleva säännös, jonka kumoamista kantaja vaatii, voi aiheuttaa merkittäviä taloudellisia seurauksia italialaisille "Tocai friulano" -viinin tuottajille, joihin Regione autonoma Friuli-Venezia Giuliakin kuuluu, samassa liitteessä mainitaan täsmälleen samanlainen tokay pinot gris'tä koskeva säännös, josta aiheutuu asianomaisille ranskalaisille tuottajille samankaltaisia seurauksia, koska samaan viimeiseen määräpäivään liittyvällä ajallisella rajoituksella vaikutetaan kummassakin tapauksessa oikeuteen käyttää viiniköynnöslajikkeen nimeä (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Nederlandse Antillen, tuomion 77 kohta). Näin ollen kantajan italialaisille tuottajille vahingollisina pitämät vaikutukset eivät erota sitä muista asianomaisista taloudellisista toimijoista.

58 Joka tapauksessa se, että toimi vaikuttaa taloudellisesti enemmän tiettyihin toimijoihin kuin heidän kilpailijoihinsa, ei riitä siihen, että voitaisiin katsoa, että tämä toimi koskee niitä erikseen (asia T-196/03, EFfCI v. parlamentti ja neuvosto, määräys 10.12.2004, Kok. 2004, s. II-4263, 47 kohta).

59 Lisäksi edellä mainitussa asiassa Codorníu vastaan neuvosto annetun tuomion taustalla olevia seikkoja ei voida soveltaa nyt käsiteltävänä olevaan asiaan. Tuossa asiassa yleisesti sovellettavalla säännöksellä estettiin kantajaa käyttämästä graafista

merkkiä, jonka se oli rekisteröinyt ja jota se oli käyttänyt perinteisesti pitkän aikaa ennen riidanalaisen asetuksen antamista niin, että se oli merkinnän rekisteröintiä seuranneen yksinoikeuden vuoksi kyseisen asetuksen antamisen jälkeen yksinään aivan erilaisessa tilanteessa kuin muut taloudelliset toimijat.

60 Tämä ei ole tilanne nyt esillä olevassa asiassa. Kantajan itsensä esittämistä asiakirjoista ja kirjelmistä ilmenee, että nimi "Tocai friulano" on yhteisön kuten myös kansallisen lainsäädännön tarkoittamassa merkityksessä viiniköynnöslajike, johon sisältyy maantieteellinen merkintä mutta ei sellaista maantieteellistä merkintää, joka kuuluisi immateriaalioikeuksien piiriin ja saisi suojaa tämän perusteella. Lisäksi yhteisöjen tuomioistuin on katsonut ennen riidanalaisen asetuksen voimaantuloa sovellettavien säännösten voimassaoloaikana, että nimitykset "Tocai friulano" ja "Tocai italico" eivät olleet maantieteellisiä merkintöjä vaan sellaisten viinirypäle- tai viiniköynnöslajikkeen nimiä, joiden oli Italiassa tunnustettu kelpaavan tuon jäsenvaltion alueella tuotettujen tiettyjen määritellyillä alueilla tuotettujen laatuviinien valmistamiseen, kun taas "Tokaj"- tai "Tokaji"-nimiset unkarilaiset viinit kuvattiin maantieteellisen merkinnän avulla (em. asia Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia ja ERSA, tuomion 92 ja 94 kohta). Asiassa ei ole osoitettu eikä väitetty, että "Tocai friulanon" oikeudellista asemaa olisi muutettu sittemmin. Vaikka kantajana oleva alue vetoaa viinirypälelajikkeen "Tocai friulano" viljelyn pitkään perinteeseen Italiassa, sen taloudelliseen ja sosiaaliseen arvoon ja väitettyyn "yhteismerkin" tehtävään, se ei ole missään vaiheessa osoittanut, että nimitys "Tocai friulano" kuuluisi teollista tai kaupallista omaisuutta koskevien oikeuksien sen enempää kuin immateriaalioikeuksienkaan piiriin. Viittauksella asiassa Codorníu vastaan neuvosto annettuun tuomioon ei siten ole merkitystä tämän oikeudenkäynnin kannalta.

61 Toiseksi Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia väittää, että sen lakisääteisenä tehtävänä on suojata "Tocai friulano" -viinin tuottajien taloudellisia intressejä, ja se täsmentää, että sille riidanalaisesta säännöksestä aiheutuva vahinko vaikuttaa yksinomaan siihen, koska kyseistä viinirypälelajiketta viljellään ainoastaan sen alueella. Tältä osin on syytä huomauttaa, että yleinen intressi siihen, että alue voi sitä koskevien taloudellisten ja sosiaalisten kysymysten osalta toimivaltaisena yksikkönä

saada aikaan alueensa taloudellista vaurautta koskevia myönteisiä tuloksia, ei yksistään voi riittää siihen, että päätöksen voitaisiin katsoa koskevan sitä erikseen EY:n perustamissopimuksen 230 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitetulla tavalla (em. asia komissio v. Nederlandse Antillen, tuomion 69 kohta ja asia T-37/04 R, Região autónoma dos Açores v. neuvosto, määräys 7.7.2004, Kok. 2004, s. II-2153, 118 kohta).

62 Kolmanneksi Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia väittää, että yksikkönä, jolle on alueellaan annettu toimivalta maataloutta koskevissa asioissa, se voi, mikäli se pitää tätä asianmukaisena, muuttaa vastaavaa kansallista lainsäädäntöä ja että sen tehtävänä on niin ikään kansallisen oikeuden mukaan kuvata sen alueella viljellyt viinirypälelajikkeet. Tältä osin riittää, kun huomautetaan, että lainsäädännöllisen toimivallan jakaminen jäsenvaltiossa kuuluu yksin tämän jäsenvaltion peruslaillisen oikeuden piiriin, eikä sillä ole merkitystä sen arvioinnin kannalta, koskeeko yhteisön oikeuden toimenpide mahdollisesti alueellisen julkisyhteisön etuja. Yhteisön oikeusjärjestyksessä valtion, riippumatta sen enempää tämän perustuslaillisesta muodosta kuin alueellisesta organisaatiostakaan, viranomaisten asiana nimittäin on varmistaa kansallisen lainsäädännön noudattamiseen perustuva mahdollisten etujen edustaminen.

63 Lisäksi lakisääteiset oikeudet, joita jäsenvaltion julkisoikeudellisella oikeushenkilöllä, joka on muu kuin valtio, voi mahdollisesti olla, eivät ole itsessään sellaisia, että niiden perusteella kyseisellä oikeushenkilöllä olisi erillinen intressi vaatia tietyn yhteisön aineellisen oikeuden sellaisen säännöksen kumoamista, jolla ei ole vaikutusta sen toimivallan laajuuteen, koska lähtökohtaisesti oikeushenkilö, jolla olla tällaisia oikeuksia, ei voi käyttää niitä omaksi edukseen.

64 Lopuksi ja lisäyksenä edelliseen kantajan väitteet toimivallan jakamisesta Italian perustuslakijärjestelmässä eivät missään tapauksessa ole vakuuttavia, koska niissä ei erityisesti ole kyse viinien alkuperänimityksiä koskevasta lainsäädännöstä. Komissio viittaa, eikä tältä osin ole esitetty vastaväitteitä, Italian perustuslakituomioistuimen

oikeuskäytäntöön, jonka mukaan toimivalta viinien alkuperänimityksiä koskevissa asioissa kuuluu valtiolle eikä alueille. Joka tapauksessa kansallinen viinirypälelajikkeen nimen "Tocai friulano" käyttöä koskeva säännöstö annettiin valtiontasoisella säädöksellä, toisin sanoen 26.9.2002 annetulla ministeriön asetuksella, jonka vastaaja on esittänyt liitettäväksi asiakirjoihin.

65 Kantajana oleva alue ei voi näin ollen pätevästi väittää, että riidanalainen säännös koskisi sitä siltä osin kuin se aiheuttaa vahinkoa tämän institutionaaliselle toimivallalle.

66 Edellä esitetystä seuraa, että kantaja ei ole näyttänyt toteen, että riidanalaisen asetuksen erityinen säännös, jonka kumoamista se vaatii, koskisi sitä erikseen.

67 Tähän päätelmään eivät vaikuta kantajana olevan alueen vaatimukset EY 230 artiklan neljännen kohdan laajemmasta tulkinnasta ja tehokkaasta oikeussuojasta. Yhteisöjen tuomioistuin on nimittäin katsonut, että tehokasta oikeussuojaa koskeva edellytys ei voi johtaa EY 230 artiklan neljännessä kohdassa asetetun sen edellytyksen syrjäyttämiseen, jonka mukaan toimen on koskettava henkilöä erikseen (em. asia Unión de Pequeños Agricultores v. neuvosto, tuomion 44 kohta ja asia C-263/02 P, komissio v. Jégo-Quéré, tuomio 1.4.2004, Kok. 2004, s. I-3425, 36 kohta).

68 Lopuksi on todettava, että kantajan väite, joka perustuu sopimukseksi Euroopan perustuslaista annetun ehdotuksen III-365 artiklan 4 kohtaan, on tehoton, koska kyseinen teksti ei ole voimassa.

69 Edellä esitetyistä huomioista seuraa, että riidanalaisen asetuksen liitteessä I olevan 103 kohdan selittävässä huomautuksessa olevan säännöksen, jolla oikeus käyttää nimitystä "Tocai friulano" rajoitetaan olemaan voimassa 31.3.2007 asti, ei voida katsoa koskevan Regione autonoma Friuli-Venezia Giuliaa erikseen EY 230 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitetulla tavalla ja että kanne on näin ollen jätettävä kokonaisuudessaan tutkimatta, eikä muista Unkarin tasavallan esittämistä tutkimatta jättämisen perusteista ole tarpeen lausua.

Oikeudenkäyntikulut

70 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut komission vaatimusten mukaisesti.

71 Saman työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltiot, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan. Nyt esillä olevassa asiassa Unkarin tasavalta, joka osallistui oikeudenkäyntiin väliintulijana tukeakseen komission vaatimuksia, vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto)

on määrännyt seuraavaa:

1) Kanne jätetään tutkimatta.

2) **Kantaja vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan komission oikeudenkäyntikulut.**

3) **Unkarin tasavalta vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Annettiin Luxemburgissa 12 päivänä maaliskuuta 2007.

E. Coulon — H. Legal

kirjaaja — jaoston puheenjohtaja